

Program

Styrdokument

Barn- och ungdomspolitiskt program

Antaget av: Kommunfullmäktige

Datum: 2024-06-19

Gäller från och med: 2024-06-19

Ansvar uppföljning/uppdatering: Servicechef

Gäller till och med: 2027

ULRICEHAMNS
KOMMUN

Våra styrdokument

[Normerande]

Policy - Vår hållning, övergripande

Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera

Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden från fullmäktigeberedningar

Program - Avgörande vägval och programområden från andra än fullmäktigeberedningar

Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Bakgrund.....	4
2	Syfte.....	5
3	Lagar och styrdokument.....	5
3.1	FN:s barnkonvention.....	5
3.2	EU:s ungdomsstrategi	5
3.3	Europiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet	5
3.4	Mål för svensk ungdomspolitik.....	6
3.5	Skollag	6
3.6	Arbetsmiljölager/arbetsmiljöförordning	6
3.7	Diskrimineringslagstiftning.....	6
3.8	Agenda 2030 för hållbar utveckling	7
3.9	Vision 2040 för Ulricehamns kommun	7
4	Rättighetsbaserat ungdomsperspektiv	7
5	Åldersgrupper	8
6	Programområden	8
6.1	Kommunen ska arbeta utifrån barnrätt och rättighetsbaserat ungdomsperspektiv	8
6.1.1	Aktiv styrning.....	9
6.1.2	Kunskap om unga.....	9
6.1.3	Ungdomskompetens.....	9
6.1.4	Kommundriven delaktighet	9
6.1.5	Ungdomsdriven delaktighet.....	9
6.1.6	Syn på unga.....	9
6.2	Kommunen ska bjuda in till dialog med barn och unga	9
6.3	Kommunen ska främja ungas etablering i samhället	10
6.4	Kommunen ska verka för jämlika uppväxtvillkor	10

1 Bakgrund

Den 27 januari 2022 beslutade kommunfullmäktige att ett barn- och ungdomspolitiskt program ska tas fram. Programmet ska syfta till att främja och stärka barn och ungas delaktighet i den demokratiska processen. Beslutet grundade sig på den rapport som demokratiberedningen lämnat till kommunfullmäktige och som avhandlades på samma möte.

I rapporten från demokratiberedningen var slutsatsen att:

”Ett systematiserat arbete för att öka alla barn och ungdomars inflytande och delaktighet i den lokala demokratin är eftersträvansvärt. Det bör kunna leda till att utveckla kommunens demokratiska processer, kontakter med medborgare och ge ökad insyn och delaktighet. Även fullmäktiges roll kan komma att påverkas utifrån hur arbetet formas.

Som ett första steg i arbetet är demokratiberedningen ense om att föreslå att ett Barn- och ungdomspolitiskt program tas fram. Det är av största vikt att programmet även omfattar barn, inte bara ungdomar, och att arbetet ska ske tvärsektoriellt.

Syftet med programmet ska vara ”att främja och stärka alla barn och ungdomars delaktighet i den demokratiska processen” och målet är att detta bidrar till att både utveckla den demokratiska processen och medborgarkontakterna med barn och unga i hela kommunen.”

I Ulricehamns kommunalpolitiska handlingsprogram 2023–2026 konstateras att ett barn- och ungdomspolitiskt program ska tas fram.

Barn och unga har bjudits in i arbetet och grunden för framtagandet har varit utifrån deras synpunkter, tankar och idéer. Under sen höst 2022 genomfördes en digital enkät som drygt 100 ungdomar svarade på. Under våren 2023 fick skolorna i låg- och mellanstadiet via sina elevråd svara på ett antal frågor om hur de ser på delaktighet och inflytande. I maj 2023 genomfördes en workshop med ett 20-tal ungdomar på Ungdomens hus för att ta reda på vad de tycker är viktigast. I oktober genomfördes en remissrunda för förslag till programmet med representanter från elevråd och ungdomar från Ungas fritid.

2 Syfte

Ulricehamns kommuns barn- och ungdomspolitiska program syftar till att främja och stärka barn och ungas delaktighet i den demokratiska processen. Målet är att det ska bidra till att både utveckla den demokratiska processen och medborgarkontakter med barn och unga i hela kommunen.

3 Lagar och styrdokument

Det finns lagstiftning och styrande policys och mål på nationell och internationell nivå som detta barn- och ungdomspolitiska program behöver utgå från. Nedan anges den lagstiftning, styrdokument med mera som beaktats i samband med framtagandet av programmet.

3.1 FN:s barnkonvention

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige godkände barnkonventionen 1990. Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen en del av svensk lag. Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter.

3.2 EU:s ungdomsstrategi

EU:s ungdomsstrategi utgör grunden för EU:s ungdomspolitiska samarbete för 2019–2027. EU:s ungdomspolitiska samarbete ska ta tillvara ungdomspolitikens potential. Samarbetet främjar ungdomars demokratiska deltagande, stöder samhälls- och medborgarengagemang och ska se till att alla ungdomar har de resurser som behövs för att delta i samhället.

3.3 Europiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet

Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet, kallad Chartern, är en gemensam europeisk checklista för verksamhetsutveckling av öppen fritids- och ungdomsverksamhet. Syftet med dessa principer och riktlinjer är att bidra till att vidareutveckla den lokala öppna fritids- och ungdomsverksamheten.

3.4 Mål för svensk ungdomspolitik

Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Målet gäller för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år.

3.5 Skollag

Barn och elever har rätt till inflytande över undervisningen och detta regleras i skollagen (2010:800) där det klargörs att barn och elever fortlöpande, utifrån ålder och mognad, ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Rätten till inflytande gäller både på individnivå och på gruppnivå (kollektivt inflytande).

Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och vårdnadshavare.

3.6 Arbetsmiljölagen/arbetsmiljöförordning

I arbetsmiljölagen (1977:1160) klargörs att huvudmannen för utbildningen ska ge de elever som genomgår en utbildning ett tillfälle att medverka i arbetsmiljöarbetet som bedrivs på arbetsstället om det är rimligt med hänsyn till utbildningens art och utbildningsperiodens längd.

Elever i grundskolans årskurs 7 – 9 och elever i gymnasieskolan representeras i arbetsmiljöarbetet av elevskyddsombud. Dessa utses av eleverna.

I arbetsmiljöförordningen (1977:1166) anges att två av respektive skolas elevskyddsombud har rätt att delta i sammanträden med den egna skolans skyddskommitté.

3.7 Diskrimineringslagstiftning

Denna lag (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

3.8 Agenda 2030 för hållbar utveckling

Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. En ökad jämlikhet i hälsa är en förutsättning för att uppnå ett hållbart samhälle.

3.9 Vision 2040 för Ulricehamns kommun

Vision 2040 – är den gemensamma målbild framåt, som inkluderar alla. För visionen är allas. Både föreningslivets och näringslivets, förskolebarnens, gymnasieungdomarnas, Ulricehamns kommuns medarbetares, landsbygdens och tätortens invånares vision.

Visionen antogs av kommunfullmäktige 2023-06-21¹.

Visionen har tre delar:

- Vi utvecklar varandra
- Vi skapar trygghet och nytänkande
- Vi njuter av livet

4 Rättighetsbaserat ungdomsperspektiv

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) är den statliga myndighet som arbetar med den statliga ungdomspolitik (13–25 år). Rättighetsbaserat ungdomsperspektiv är något som MUCF har som utgångspunkt för sina uppdrag att förverkliga ungdomspolitik. Det rättighetsbaserade ungdomsperspektivet består av olika delar. Om dessa delar samspelar så får man hållbar utveckling och det kan tas kloka beslut. Det är också ett sätt att se till de rättigheter som barn och unga har tillgodoses.²

---

¹ Ulricehamns kommun. Vision Ulricehamn 2024.

<https://www.ulricehamn.se/innehall/2023/06/Vision-Ulricehamn-2040.pdf>

² Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Rättighetsbaserat ungdomsperspektiv. <https://www.mucf.se/ungdomsperspektiv>

5 Åldersgrupper

I de ovan angivna lagstiftningen, styrande policys, riktlinjer med mera så finns olika åldrar angivna. Barnkonventionen slår fast åldern 0–18 år, inom den nationella ungdomspolitiska målen är det 13–25 år som gäller. Det finns även andra åldersindelningar inom kommunal verksamhet. Inom anpassad skola kan indelningarna vara helt annorlunda och utgår från individens behov. De programområden som anges nedan har därför olika åldersindelningar, beroende på vad syftet är med programområdet.

6 Programområden

Programområdena som anges nedan utgår från de ovan angivna lagstiftningar, policys, riktlinjer med mera som styr kommunens arbete vad gäller barn och ungas delaktighet och inflytande.

Många gånger sägs det att barn och ungdomar är vår framtid. Detta är fel, de är redan här. Programområdena nedan syftar till att främja och stärka barn och ungas delaktighet i den demokratiska processen i hela kommunen. På så sätt ska den demokratiska processen och medborgarkontakten utvecklas i hela kommunen. Arbetet utgår från de barn och unga som redan finns, och för de som kommer finnas imorgon.

6.1 Kommunen ska arbeta utifrån barnrätt och rättighetsbaserat ungdomsperspektiv

Beslutsfattare och tjänstepersoner ska ha kunskap om hur barnkonventionen, barnrättslagen, samt hur andra lagar påverkar verksamheten och vilka krav de ställer på den. Prövning av barnets bästa ska vara en självklar och integrerad del när beslut på olika nivåer ska tas i Ulricehamns kommun. Det innebär att beslut som fattas ska bygga på principen om barnets bästa och i större ärenden som går över flera verksamhetsområden krävs det att tjänstepersoner tillsammans utreder barnets bästa innan slutligt förslag till beslut lämnas.

Nedan följer en beskrivning av rättighetsbaserat ungdomsperspektiv. När kommunen arbetar med modellen för rättighetsbaserat ungdomsperspektiv leder det till bättre beslut, ökad inkludering och att ungas rättigheter tillgodoses samt en stärkt demokrati. Modellen består av sex odelbara komponenter.

6.1.1 Aktiv styrning

Kommunen ska använda de ordinarie styr- och uppföljningssystem som finns. På så sätt säkerställs kvalitet och att arbetet når ut i hela organisationen.

6.1.2 Kunskap om unga

Kunskap om ungas levnadsvillkor grundar sig på statistik, kartläggningar och forskning, framtagen genom både kvantitativa och kvalitativa metoder.

6.1.3 Ungdomskompetens

De personer i kommunen som möter eller tar beslut om unga har den unika kompetens som krävs för att arbeta utifrån ett rättighetsbaserat ungdomsperspektiv.

6.1.4 Kommundriven delaktighet

Inför beslut som rör unga ska i möjligaste mån initiativ till delaktighet som säkerställer att unga, såväl grupper som individer har möjlighet att bilda sig åsikter, uttrycka dessa, samt få dem beaktade av beslutsfattare.

6.1.5 Ungdomsdriven delaktighet

Kommunen behöver skapa strukturer och förutsättningar där både enskilda och grupper kan komma med förslag, ställa frågor, få hjälp eller lämna in synpunkter. Det ska finnas tillgänglig information för alla ungdomar om vilka möjligheter som finns, och det ska finnas tydliga rutiner för återkoppling.

6.1.6 Syn på unga

En positiv attityd till unga är en förutsättning för att stärka ungas plats i samhället. Varje ung person har mänskliga rättigheter som samhället ska uppfylla. Unga ska inte ses som ett problem som ska lösas, utan som enskilda individer som har åsikter, möjligheter och förutsättningar.

6.2 Kommunen ska bjuda in till dialog med barn och unga

De forum och dialogformer som redan finns ska förstärkas och ytterligare utvecklas. Det kan även innebära att ytterligare olika dialogformer behöver utvecklas och startas upp. För barn och unga med olika funktionsvariation

behöver dialogformer särskilt utarbetas och utformas. Likaså behöver ett sammanhållet arbetssätt utvecklas.

6.3 Kommunen ska främja ungas etablering i samhället

Alla barn och unga som finns i kommunen är en del av samhällsbygget. Anställda i kommunen är en del i det livslånga lärandet och ska se alla barn som en tillgång och resurs.

Det ska i hela kommunen finnas grundläggande kunskap om ungas levnadsvillkor, barnkonventionen, den nationella ungdomspolitiken och diskrimineringslagstiftning. Det behövs även mer specifik och fördjupad kunskap i vissa situationer och roller. Exempelvis för att genomföra dialog med barn och unga, möta barn och unga i utsatta situationer och för att ta fram barnkonsekvensanalyser.

6.4 Kommunen ska verka för jämlika uppväxtvillkor

Alla barn och unga i kommunen ska ges de bästa möjlighet till jämlika uppväxtvillkor. För att uppnå det krävs att barn och unga ges likvärdiga villkor och förutsättningar. Dessa villkor och förutsättningar benämns ofta som hälsans bestämningsfaktorer. Hälsans bestämningsfaktorer består av både livsvillkor och levnadsvanor.

Utifrån jämlikhet så innebär det att kommunen måste se till den enskilde individen. Alla människor är lika mycket värda och ska behandlas lika bra. Det ska till exempel inte spela någon roll oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Alla är olika men alla är lika mycket värda. En ökad jämlikhet i uppväxtvillkor är en förutsättning för att uppnå ett hållbart samhälle.